

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések em-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Megyei tisztviselők fizetésemelése.

Nem tagadható, hogy a vármegyei tisztviselők fizetésemeléseinek dolgában meglehetősen rendszer-
telenség uralkodik. Nem egységes szabályzat, nem is a szolgálati idő arányában lesz fizetésük meg-
állapítva, hanem úgy fizetésük, mint előmenetelük
függ a vármegye bizottságától, mely őket meg-
választja és mely meghatározza fizetésük nagy-
ságát.

A mai korban, melyben általános elv az az
igyekezet, hogy mindenki érdeme szerint jutal-
maztassék meg, immár tarthatatlanná vált ez az
állapot. Bár a megyei tisztviselők régen tudják,
régen érzik, hogy a rendszertelenség helyébe a
szabályozottságot kell követelniük, eddig nem
hozakodtak elő ügyükkel. Most azonban, a mikor
az állami tisztviselők fizetésjavítása befejezett
tény, ők se hallgathatják el jogos igényeiket, an-
nál kevésbbé, minthogy munkájuk tulnyomóan
nagyobb részét az államnak kell szentelniük és
így okkal-joggal követelhetik, hogy velük szem-
ben is legalább oly méltányosan járjanak el, mint
az állami tisztviselőkkel szemben fognak eljárni.

Voltaképpen az egész mozgalom, mely a
mult vasárnap tartott kongresszussal lépett a
nagy nyilvánosság elé, nem egyéb, mint előké-
szület az államosításra. Ha nyíltan bevallva nem
is hangoztatták az állami tisztviselők, hogy az
államosítás alkalmával megfelelő fizetési rang-

osztályba kívánják felvéteni s ennek alapját már
most akarják megvetni, ez csak azért történt,
mert helyzetük javításával nem várhatnak addig,
míg a távol homály ködében késlekedő államosít-
ás végre a megvalósulás stadiumába fog lépni.

Kérelmükkel közvetlenül az egyedül illetékes
helyhez: a vármegyéhez fordulnak ugyan a tiszt-
viselők, de a fizetések rendezését nemcsak a vár-
ható államosítás révén, hanem általuk végzett
állami munkák alapján az államtól kérik. Mert bár
a vármegyék áldozatkészsége tisztviselőikkel szem-
ben közismert tény, mégsem szabad elfelejteni,
hogy a vármegye közönsége a fizetésjavítás kö-
vetelte többkiadásokat alig bírhatja el. Az emberi
fantázia szülte mindennemű egyenes-, pót- és
számtalan más néven nevezett adó terheli a vár-
megye közönségét. Ezeket tovább emelni még a
tisztviselők helyzetének javítása érdekében se
lenne észszerű dolog. Fordulnak tehát a tisztvi-
selők jövőjükhöz, az államhoz, melynek
már most végeznek szolgálatokat, még pedig
sokkal többet, mint bármelyik más köztisztviselő.

Azonban, ha a jelenlegi viszonyokat mérle-
geljük, ha szempillantást vetünk a mostani meg-
lehetősen bonyodalmas, zűrzavaros politikai helyzetre,
vajmi kevés a reményünk, hogy az annyi huza-
vona után megcsinált tervezet az állami tisztvi-
selők fizetésemeléséről egyhamar törvényerőre fog
emelkedni.

Tegyük fel már most, hogy a vármegyei hi-
vatalnokok jogos sérelmeik orvoslása céljából
— kollégáik, az állami tisztviselők mintájára —

együtt, közös nagy akcióban állandóan felszi-
nen tartják figyelemreméltó ügyüket és erős ki-
tartással, szívós akarattal ostromolják az államot,
talán csak jó néhány eszendő multán fog az
méltánylásra, meghallgatásra találni. Addig is az-
tán a vármegyei hivatalnok tekintélynek örvend-
het kifelé, de odahaza azon töprenghet, honnan
kerül erre meg arra.

Segítségét a vármegye embere egyelőre mégis
csak leginkább a vármegyétől várhat, illetőleg
remélhet, mert onnan legalább megtudhatja, tá-
mogatják-e kérelmét vagy nem. Igaz, mint már
fentebb említettük, a vármegye a sok adót nyögi,
sínyleti, de valami olyas módot kellene kieszelnie
a vármegyének, mely szíven viseli hivatalnokai
érdekeit, hogy az állammal együttesen valami-
képpen enyhítenék a tisztviselők sorsán, úgy,
hogy az államkassza sem szenvedne nagyobb
rázkódást, de meg a vármegye közönsége se
fájlalná a tulkiadásokat. Így talán, legalább addig,
míg az államosítás keresztül nem vitetik, segítve
lenne a bajon annyira, amennyire.

A telekkönyv reformja. A telekjogról s ez-
zel kapcsolatban a telekkönyvi rendtartásról s az
új telekkönyvek szerkesztéséről szóló törvény-
javaslatoknak tervezetei az igazságügyminiszte-
riumban elkészültek. Ezzel a telekkönyvi reform
jelentős lépéssel közeledik megvalósulása felé. A
tervezetek szerzője dr Dévai Ignác ítélőtáblai
bíró. Az igazságügyminiszter a tervezetek vezér-
elvéit szűkebbkörű értekezlet megvitatása alá
bocsátja s ezután közreterjeszi azokat.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Pusztá ház.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.

Megállok merengve Apám! édes Anyám!
Partján kis patakknak, Sohajtnak egyszerre,
Hüvös árnyékába Mért hagyatok minket
Öreg, korhadt fának. Idegen kezekre?

Öreg, korhadt fának Miért hagyatok itt
Törött sudarára, Kicsiny hajlékunkat?
Puha fészkét rakja Miért zártatok bé
Páros kis madárka. Kapunkat, ajtónkat?

Kicsiny zsindeyes ház Miért mentetek el
A part közelébe? Idegen országba?
Ajtója, ablaka Miért hagyatok itt
Bezárva, szögezve. Minket árvaságba?

Törpe eresz alján Kicsiny kertecskénkbe
Egy pár fecskéfészek, Virágoznak a fák,
Melyeknek lakói Ki szed nekünk, ki ad
Csak most érkezének. Édes körtét, almát?...

Tavaszi hirdetője: Kis kapu küszöbén
Csicsergő kis madár, Zokog a két gyerek,
Zsindey gerinczére, Szivem úgy elszorul,
Meggpihenni leszáll. A mint rájok nézek.

Mig a fecskemadár A lelke elborul,
Háztetőn csicsereg, Szemem könnyel teli,
A kapu ajtónál Látva, hogy nemzetem
Megáll két kis gyerek. Honját alig leli.

Csicsergő madárkát Az édes anyaföld,
Hallgatják és nézik, A szép szülőháza,
Szemök könybe lábbad, Édes gyermekéhez
Kicsiny szívök vérzik. Nem lehet mostoha!...

Hisz lám az idegen
Ki-bejött közünkbe,
Az ki nem vándorol,
Itt marad örökre...

Gondolj őseidre,
Kik itt éltek haltak:
Hazát nem cseréltek,
Soh'se vándoroltak.

Gondolkozz meg népem, Gondolj apáidra,
Ne hagyd el hazádat, Kik soh'se csüggedtek,
Szép szülőföldedet, Vészekkel, viharral
Szép Székelyországot! Bátran szembe néztek.

Őseid nyomdokát
Ha hiven követnéd,
Hidd: a vándorbotot
Kezedbe nem vennéd!...

Györke Albert.

Apróságok.

(Homeros. Énekek-Éneke. Népköltészet. Műköltészet. — Györke Albert.)

A tudósok egyrésze határozottan kétségbe
vonja Homeros létezését, míg egy más — nem
éppen tekintély nélkül való csoportjuk — a »né-
melykor szundikáló öreg« úgy is eltudja kép-
zelni, amint versírás közben az álom jótékony
istennői csellegéssal hatalmukba kerítik és elvon-
ják kedvencz foglalkozásától: a versírástól.

Hogy e tekintetben melyik csoport részén
van az igazság — eldöntetlen még ez idő szer-
int. Akik a történeti Homeroszt szeretik látni az
egységes Iliás és Odyssea szerzőjül, könnyen
megtehetik, mert a munkának egységes szelleme,
ezt a következtetést is megengedi. De akik hal-
lani sem akarnak a történeti Homerosról...
azok, szintén a munka egységes szellemét han-
goztatva — a görög nép lelkét látják ragyogni
örökkévaló fényességben a költemény minden
egyes során. Így a kérdés elterelődik tulajdon-

képen való alapjáról és dolgot ad abban a for-
mában, hogy vajjon, mint népköltészeti remek,
vagy mint a műköltészet legklasszikusabb darabja
vehető és veendő-e a kritika bonczkése alá?

Távol attól, hogy a tudósok harezában akár-
melyik oldalon figyelembe jöhessen ez igénytelen
nézet, e kérdés addig el nem dönthető, amíg a
nép- és műköltészet határai szigorúan meg nem
állapíthatnak. Mert jóllehet édestestvér mindkettő,
de azért a testvéri szeretet ápolásával összefér-
náló is az apai örökségen való megosztozás.

Hogy ez a megosztozás nem válik kárára
egyik félnek sem, szinte bizonyos. Mert a nép-
költészet tárháza kimeríthetetlen, ameddig ember
lesz, mindig lesz nóta. A nótát pedig megteremtí
a háborútól az aratásig, vagy a gyalupadtól a ki-
vándorlásig ezer meg ezer nótaszülő alkalom.

És épen ez a népköltészetnek egy oly sa-
játsága, hogy el nem vesztet, ki nem pusztulhat
soha. A legrégebb időktől el a legújabbakig, min-
denütt ott van. A régi mythos — hiába való is
ellene a tiltakozás, mind népköltészeti termék
és ahány vallás-alapítás volt, van és lesz talán,
az mind kezét fog a népköltészetrel, mert ahány
lelkét hódított meg, annyi nótás ajak énekel elő-
szőr csak úgy, hogy ne sértse, aztán, hogy hódí-
tásaiban segítse és végül, hogy nagyságát éne-
kelje legendákban, csodás történetekben és ha már
a meglevő kincseken tudani semmiképp sem akar,
hát akkor alkalmazza hozzá az olyan magyará-
zatot, mely nem sérti, sőt erősíti vallásos tudatát.

A zsidó vallás fényes példát mutat e tekin-
tetben, mert a régi emlékekből származó és idő
folytán itt-ott megbővült népdalgyűjteményük, az
»Énekek-Éneke« határozottan az érzéki szerelem
dicsőítése. Később az általános felfogás a szerel-
mesben Jehova népet látta s a nagy keresztény-

Az adóvégrehajtás felfüggesztése. Lukács László pénzügyminiszter a következő körrendeletet intézte valamennyi pénzügyigazgatóságához:

Utásítom a Czimet, hogy jelen rendeletem vételétől további intézkedésig, a közadóknak, a közadók módjára behajtandó kincstári követeléseknek és egyéb tartozásoknak végrehajtás utján való behajtását egész általánosságban szüntessék be. Ehhez képest rendelem, hogy sem a főszolgabíráknak, sem azok segédeinek utielőlegeket ne utalványozzon, valamint az állami végrehajtókat további intézkedéséig behajtással ne foglalkoztassa.

Budapest, 1903. április 28.

Lukács, s. k.
pénzügyminiszter.

A gazdaközönséget érdeklő felsőbb hatóságok elvi jelentőségű határozatai

1. Szőlőösztönek gazdája ellen hátralékos bére iránt indított ügyének elbírálása, habár a vármegyei szabályrendeletben nem eselédnek, hanem szegődményesnek van minősítve: a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. 2. Azon külföldi, aki mesterséges bort szállít Magyarországra, ily bornak forgalombahozatala által elkövetett kihágás miatt tekintet nélkül külföldi voltára büntetés alá esik. 3. A kenyérsütés háziipar jellegét nem veszti el azzal, hogy a kenyérsütők a kenyeret nem saját terményeikből állítják elő. 4. A községi vadászati jognak bérbeadása tárgyában megtartott nyilvános árverésen tett legmagasabb ígért csak kivételesen s csakis abban az esetben mellőzhető, ha a szerződésből folyó kötelezettségek betartására, nemkülönben a vadászati jognak okszerű gyakorlására s ezzel karöltve a vadászterület vadállományának fentartására nézve a legmagasabb ígértet tevőnél a kellő biztosíték hiányzik s ezen körülményeknek a fenforgása kellőleg beigazolható.

Juhok kedvezményes szállítása. Az erdélyrészi vonalakon és Máramaros megyében fekvő állomásokról Liptóvármegyében fekvő állomásokra az ottani gazdasági egyesület címére való rendeltetéssel teljes kocsirakományokban szállítandó juhok után a szállításhoz szükséges vasutigazgatóságok vonalain kocsis- és pályánként 30 fillér egységért, kocsis- és pályánként 4 korona kezelési illeték és 5 százalék szállítási adón alapuló mérsékelt viteldíj nyer alkalmazást díjvisszatérítés utján.

Tapasztalati észrevételek a lótenyésztési kerületek kérdéséhez.

Irta: lengyelfalvi báró Orbán Ottó.

(4. folyt.)

Az elmondottak után vegyük számba, hogy a jelzett kellekkel bíró évi szükséghez Erdély milyen arányban járul hozzá. Kiszolgáltat nehány egyéves csikót s a 3 évesekből a bilaki csikótelep szükségletét egészen nem bírja fedezni. A honvédség részére évente szükséges 150—160 remondát és a közös hadseregnek csekély számu huszárlovat ad, a többi szükségletet a hadsereg egészen az ország Királyhágóntuli részéből fedezi. Tehát nem a vevő hiányzik Erdélyben, hanem a tenyésztés czél szerűlten alkalmazása okozza a pangást. Ezen csak egy javíthatunk, ha tenyésztési irányunkat az igényeknek megfelelően fejlesszük és akkor a lótenyésztés biztos jövődelmi forráshoz juttatja a tenyésztőt.

Most már ismerjük, hogy milyen minőségű lovakat kell tenyésztünk, hogy a tenyésztés kifejtse magát. Foglalkozunk egy keveset a tenyészkerületek kérdésével is.

Amint jeleztem, a természet maga alkotásánál fogva Erdélyt lótenyészkerületekre osztotta fel; még pedig úgy, hogy mindenik kerületnek megadta külön éghajlati, legeltetési és takarmányozási viszonyait. A természet alkotásának megfelelően beosztani lótenyésztési irányainkat, a mi kötelességünk.

Az én szerény nézetem szerint, a lótenyészkerületeket a következő sorrendben és tenyészfajlokból kellene berendezni:

1. Az első kerület lenne a Brassó megyéhez tartozó egész Barcaság területe. Ott kizárólag a nehezebb fajtájú Nonius méneket kellene alkalmazni azért, hogy ezen kerület síkságon fekszik; éghajlati viszonyai jók, földje, réjtjei és legelői első osztályúak, bő takarmánnyal és abrakkal rendelkezik. Lakossága a földmivelésen kívül nehezebb fuvarozással foglalkozik, mezei munkáját csaknem kevés kivétellel lóval végezi, ugyancsak terhes fuvarozását is. Lakosságának jelenben is virágzó lótenyésztése van, de a nemesebb fajú mének ivadéka, 3—4 éves korukig a terhes használat alatt lábaikra elbénulnak, mert a czu-

kor-répának rigolirozásához hasonló mélységre szántják meg a földet; ősszel a sáros időszakban történik a répaszállítás; azonkívül a barcasági lótarló gazda 3 lóval rendszeren 15—16 mmázsa terhet hordoz és sebesen hajt. Ezért romlik el lovainak a lába és nem tudja egyébre értékesíteni, csak fuvarozásra való használati lónak. Az erősebb fajta Nonius kibírná a terhes munkát és miután a Barcaságon a tenyészkanca-anyag erőteljes, nagy csontos egyed, jó ágyus lovat tudna forgalomba hozni.

2. A Barcaság után következik Háromszékvármegye második kerületnek. Háromszékvármegye régi időktől fogva a legnemesebb és magas verű lovat tenyészti. A sepsiszentgyörgyi méntelep ebben nagy előnyt nyújt, mert jó apamének állanak rendelkezésére. Háromszékvármegyéből lehetne a tenyészkanca-anyagnak megfelelően egy angol telivér és egy angol félvér tenyészkerületet alkotni.

3. Háromszékvármegye után jöne Alsóik. Csikvármegyének ezen része a régi időkben tetszetős arab jellegű lovat tenyésztett és lovai nagyon keresettek voltak. Alsóikból lehetne egy arab tájfajta kerületet csinálni, mivel eddig is a keleti jellegű fajlónak volt a hazája. Levegője enyhébb, mint Felesik- és Gyergyónak; legeltetési viszonyai és takarmány a nemes, sok abrak termelése is jónak mondhatók, mert zab és árpa bőven terem.

4. Alsóik után Felesik, Gyergyó és Békás következnek, egy tájfajta kerületnek. Ezen vidékek éghajlati, legeltetési és takarmányozási viszonyai csaknem egyenlők. Ezekből lehetne lipiczai tájfajta kerületet alkotni, mert a kanca-anyag itt durvább, mint az alsóik, jellege a régi havasi lóra emlékeztet és a lipiczai lóval párosítva, újra előállana az a régi, jó, erős, kitartó, minden éghajlati viszonyoknak megfelelő, kiválóan igára és hegymászásokra alkalmas ló.

5. Majd Szászrégen, Besztercze környéke lenne egy tájfajta kerület. Ezen kerületnek enyhe éghajlati viszonyai, dus legelője és első minőségű takarmány s abraktermelési viszonyai lehetővé tenné szintén egy angol félvér kerület létrehozását, annál is inkább, mert ezen vidék eddig is magasverű és nemes jellegű vérlovat tenyésztett s jelenben is azt tenyészti. Itt legjobban lehetne alkalmazni egy Furiózá tájfajta kerületet, amelynek ivadékaiból tekintve azon vidék kancaanyagát, jó tűzértalasztó és dragonyos ló kerülne ki. (Vége köv.)

ség már a Jézus iránt való szerelem mindenható voltát magyarázza ez énekekben

A nóta terem. Ha Hellas népe nótakincséből olyan alkalommal, mint a trójai háború koszorut font kedvelt hősei számára, ki venné zokni?

Ha az érzékiségből kiemelkedett zsidóság szellemisége tudatában nótakincsét szellemi oldalról magyarázza; ki lát ebben igazságalanságot? Mind a két eset a nép lelkét mutatja a népköltészet egyedül való forrásának. Ahol csak alkalom van a népköltészet termékeivel megismerkedni, azt az egyetlen forrást felismerhetjük.

Ujabbban a népköltészet termékek kivessző félben vannak, kivéve egyetlen fajtájukat, a népdalt, mert ezt már még sem tudja legyűrni sohasem a műdal. Megölte a műköltészet, meg a gyorsan forduló világ. A régi idők eszméinek, a régi kor gondolatainak volt idejük megérni.

Ma az mondják minden esoda három napig tart. Nincs ideje a népek arra, hogy az öt érdeklő események hatását mérlegelje, mert úgy érzi, hogy jön utána gyorsan más, ami talán még jobban érdeklő az eddiginél. E tekintetben sokat ront népköltészet a sajtó is, mert a folyton szaporodó nyomtatványok nem adnak időt, hogy annyit foglalkozzon egy szellemi dologgal, mint eddig. (Ezért azonban a sajtónak nincs oka pirulnia. Szerk.) Ha valahol csak nyoma akad egy ilyen régi módi nóta, mesés embernek a tudósok rohananak agyonstenografálni, agyonfonografálni szegényt, hogy mintegy spiritusba tett nép szellemét mutogassák a késő utódoknak.

Bizony ma-holnap összes népköltészet kincsünk a muzeumoké lesz. Haszna lesz belőle nagy a tudománynak, nyeresége talán a jövő irodalmának, de én úgy képelem, hogy a nép meg lesz fosztva egy szép ékességétől és olyan lesz, mint a pillangó himpor nélkül. Ez esetben mi marad kárpótlásul a népek?

Az az egy bizonyos, hogy a nép, ha dalaiból, meséiből kikopik, nem hagyja el am magát. Mert, hogy milyen nehezen hozzáférhető a nép igazi költészet kincse, arról panaszkodnak nem egy helyt. Magyarázata ennek csak abban kereshető, hogy a nép már nem tartja magának azt, amit a gyűjtők gyűjteménybe szedtek. Azt ugyan nem lehet egyszerre észre venni, hogy a nép eldobja

magától az ilyen szellemi kincseket, hanem apránként — ha dalról van szó — elhagyogatja a nóta, lesziklik róla, ha pedig mese a gyűjteménybe foglalt, akkor nem mondja el többet a regélő, mert azt már lehet olvasni. Gyönyörűség kell a népek, akár mesében, akár nótaban, ha nincs terem és ha teremtett, azt nem adja egy könnyen.

Ennek a teremtési processusnak most vagyunk a kezdetén. Ugyannyira a kezdetén, még a nóta csinálók neve — ezidő szerint hogy csak erről van szó — sem kopott le a nóta szövege alól. Es itt e ponton értünk oda, hogy vannak »népköltőink«. És ez nem a Bende Albert és Hazafi Verai-féle értelmellen rimgyártás, hanem a nép fiainak a költészete. Azok, akiket érdekel a falu kis világa, kiknek dalra teremtett lelkükben visszhangra találnak azok a kérdések, melyek mozgatták kis világukat, a miben élnek. Ilyen vers az, ami lapunk mai számában e cikkely elején olvasható. Egyszerű székely ember írta. Alsó-Siménfalván lakik. A neve Györke Albert Saját vallomása szerint: »egyszerű falusi ember vagyok, aki felsőbb iskolákat nem jártam, ami keveset tudok, azt a falusi iskolába tanultam.« Ez az egyszerű falusi székely ember látja, hogy hagyják ott a falujabéli emberek nap-nap után a házukat s elmennek ki Oláhországba meg Amerikába, megszorul szive, látva fajtája pusztulását — és a megterhelt szív elzokogja keserveit. Ez a keserv nem affektált, — ilyent nem ismer a nép — a száraz valóság rajza csupán, hiszen verséhez mellékelte levelében azt írja: »megjegyzem, hogy a két kis gyermek kesergését szememmel láttam.«

Hogy ezt milyen természetesen — csak úgy, ahogy jön — úgy adja:

Mig a fecskemadár
Háztetőn csicsereg:
A kapu ajtónál
Meg áll két kis gyermek.

Mintha festve lenne! De nem töltök több időt az ismertetéssel. Beszél a vers helyettem is. Én pedig úgy a távolból, anélkül, hogy ismerném Györke Albertet, szívesen köszöntöm. Az ahhoz értő és az ilyen dolgok iránt érdeklődőnek pedig a figyelmét felhívom: Nézzenek körül, hátha találnak még Györke Alberteket! **Gergely Elek.**

Tan- és nevelésügy.

Ifjusági egyletek működése.

Alig mult egy éve, hogy a vall. és közokt. miniszter ur az »Ifjusági egyletek« létesítésére kiadta közelismeréssel fogadott rendeletét, s már is egymásra születtek meg az ország minden részében a tanítók buzgókodása és egyesek — főképp a papság — támogatása mellett.

Ezen egyletek működési irányának körvonalazása jelenleg teljesen fölösleges, mert alig van a társadalomnak oly tagja, ki ennek jótékony hatásában, a népréteg szellemi, erkölcsi nevelésének hathatós erejében kételkednék. S mennyire jól esik nekünk, székely vármegyénk szülőiteinek és lakóinak, hogy ezen hazánk legnagyobb része előtt teljesen új intézmény, vármegyénkben már férfi korát éli. De főképpen a teljes igazság parancs-szavának engedelmessé, ki kell emelnem az unitárius és ev. ref. tanítók ez irányú működését, kik a legujabbi miniszteri rendelet szellemében már évtizedekkel ezelőtt versenyre keltek az »Ifjusági egyletek« szervezése, vezetése és az eredmény felmutatása tekintetéből. Igaz, hogy mindenik nem éppen ezen czímet viselte zászlaján, de lényegében egy és ugyanaz volt valamennyi.

S bár a »Székely-Udvarhely« hasábjain a szíves olvasó gyakran lát beszámolást ily egyletek működéséről: ne legyen unalmas, érdektelen, ha most két, férfi korban lévő egylet munkásságáról teszünk említést, melyekről még ez évben szó nem esett.

Nem az érdemét, hanem a korát tekintem, midőn első sorban is pár szóban foglalkozom az »Alsósiménfalvi ifjusági egylet«-tel.

E lap szíves olvasói előtt ismeretes már ez egylet multja, s valamennyire jelene is. Már 1837. év óta adatok bizonyítják létezését s azóta számtalan akadályokkal küzdve él, sőt halad kitűzött célja felé.

Ma már teljesen lerázta magáról a közöny bilincseit és míg egyfelől 300—400 kötetből álló könyvtárral rendelkezik, másfelől szerzeményéből s eltávozott jóindulatu falus felek és néhány érdeklődő szives jó barát adományából már a tavasszal letette alapkövét egy saját épületének, mely — úgy hiszem — Magyarországon első hirdetője lesz a népnevelés diadalának. Áldja meg Isten, kik segítik nemes törekvéseiben!

Minden évben, úgy most is a téli estéket szorgalmas tanulással eltöltvén, kellemes benyomást keltő működésével lepte meg a helybeli és vidéki nagyközönséget, kik gyakori tüntetéssel jutalmazták a szereplők meglepő ügyességét. Előadták Csepreginek a „Vöröshajú” kedves népsziművét, melyben egytől-egyig elismerést érdemlőleg oldották meg nehéz feladatukat a fiatalok. Közreműködtek: Demeter Elek, Gál Ilona, Séra István, Deák Ida, Kibédi Miklós, Elekes Gizella, Bálint Ilka, Demeter Berta, Marosi Dénes, Mircea Mózes, Benke Amália, Péter Pál, Györke Róza, Györke Lajos, Barabás Anna, Szabó Anna, D.ák Domokos, Marosi Ida, Bálint Ferencz, Kibédi Elek, Bálint Mihály egyleti tagok.

Az előadást reggelig tartó vidám tánc követte, hol az ifjak kellő mérséklettel és rendez magaviselettel mulatván, bizonyoságot tettek tisztességükről.

Az anyagi eredmény is fényesen bevált, mert 298 K 80 fillér bevétellel, 149 K 51 fillér kiadással és 149 K 29 fillér tiszta jövedelemmel zárult a mulatság számadása, mely összeget szintén az építés céljára használjuk fel.

Felülfizettek ez alkalommal: dr Jankovics Pál, Varga András 3—3 K, László Péter 2 K, Bálint Dániel 1 K 50 f, László József 1 K 80 f, Jakab Antal 1 K 20 f, dr Viola Sándor, Jakab Mihály, Söfalvi Dénes 1—1 K, Deák Miklós, László Ferencz 80—80 f, Szász Károly, Szabó Béla 60—60 f, Marosi Mátyás, Tamás János, Halekszy Albert, Valics Károly, Neustetter János 50—50 f, Zimmermann Kálmán, Lengyel czég, Vári Dénes, 40—40 f, Pap Mózes 30 f, Barabás Endre, Sándor Géza 20—20 f, Vári István 10 fillért, kik fogadják az egyesület hálás köszönetét.

* * *

Az **Énlaki ifjusági egyesület** 1880-ban alakult s azóta bámulatos kitartással és szorgalommal működik Nagy Ferencz tanító buzgó vezetése alatt. S valóban meglátszik az egyesület erkölcsi sikerének feltűnő jelensége nem csak a jelenlegi ifjuság értelmi és vallásérkölcsei fejlettségén, hanem általában az egész község felvilágosultságán. Működésének anyagi irányát nem annyira saját vagyonosodására, hanem főképp a jótékonykodás oltárára jelölte ki. A templomot énekes könyvekkel, az iskolát felszereléssel, a község házat berendezéssel látta el. Csak a folyó évben 200 koronát költött ily célra és könyvtárra, mégis jelenleg 211 koronával és szép könyvtárral rendelkezik.

A husvétünnep alkalmával is a folyó évben sikereiben gazdag előadást tartott. Éneklés és szavalatok előzték meg Géczynek „Gyimesi vadvirág” cz. népsziművét, melyben a szereplőknek igen alkalmas terük nyílt ügyességükről, bátorságükről jelt adni. Megilleti az elismerés mindnyájukat, főképpen pedig Kerestély Mártát, Kerestély Zsigmondot és Bálint Sándort, kiknek előadásában valódi élvezetet nyert a 350 tagból álló közönség.

A legfőbb elismerés — nagyon természetesen — Nagy Ferencz tanítót illeti, ki nagy áldozatokkal, fáradsággal küzdve, nyugodt lelkiismerettel tekintet multjára.

Az összes bevétel 122 korona, tiszta jövedelem 90 korona

A vezetők és ifjuság kitartó szorgalma, a nagy közönség jóakarata érdeklődése és Istennek áldása kísérelje az „Ifjusági egyesület” s minden szép és nemes törekvésű egyesület, társaság további működését!

—SZ—CZ.

— **Nem diák.** Egy falusi tanító már többféle kísérletet tett, hogy a gondjaira bízott nebulókat megtanítsa csendesen ülni. Végre azt mondta: „Üljetek keresztbe vetett karokkal, mint a diákok!” A diákokra való hivatkozás segített és a tanulók parancsát sietve teljesítették. Csak az egyik síheder maradt meg kényelmes nyugalmában. A tanító kérdőre vonta, mire a fiu felel: „Nekem nem kell úgy ülni, mint a diákoknak, én suszter leszek.”

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet május 2-iki távirati jelentése szerint: Enyhe, elvélve csapadék, változókéony,

— **Kinevezések.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Udvarhelyvármegyében a homoródalmási anyakönyvi kerületbe Barra Sándor segédjegyzőt, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorítókozó hatáskörrel, anyakönyvvezető-helyettesnek nevezte ki. — A pénzügyi m. kir. miniszter Bereczky Zsigmond helybeli kir. adóhivatali gyakornokot a segesvári m. kir. adóhivatalhoz, kir. adótisztnek nevezte ki.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete Szakáts Zoltán polgármester elnöke alatt csütörtökön tartotta meg rendes közgyűlését a városház tanácskozó termében. A közgyűlésen mintegy harmincz városatya volt jelen. Az aszfalt járdáról alkotott szabályrendeletet némi módosítással elfogadták. Egy katonai zuhany-fürdő felépítésére nem hajlandó a város. A fa- és szénapiacot meghagyják az eddigi helyen s utasították a tanácsot, hogy az elültetett fákat szedesse ki onnan és csupán egy, esetleg két sor fát hagyjon az ut- és vízárak mellett. A város és Soó Rezső dr. tiszti ügyész közötti vásáros ügy lekerült napirendről, mivel Soó dr. ajánlatát visszavette. Szabó Ferencz és nejevel a városház bérletére vonatkozó szerződést jóváhagyták. A városi gyámpénztár mult évi zárszámadását és mérlegét, valamint a február—április hónapokról felvett pénztárvizsgálati jegyzőkönyvet jóváhagyó tudomásul vették. A vagyontalanság czimén leírásra előterjesztett pótdóhátalakosok névsorát újabb revízió, illetve a tartozások felhajtása céljából visszautalták a városi pénztárhoz. A folyó évben haszonbérbe adott ingatlanok árverési jegyzőkönyvét jóváhagyták. A helybeli állami kő- és agyagipari szakiskola felügyelő bizottságába Demeter Dénes városi tanácsost és Kassay Albert drt, az esküdtek 1904. évi névjegyzékének összeállítására Jancsó János adóellenőrt és László Albert aljegyzőt, valamint az adókievítő bizottságba bizalmi férfiaknak Kassay F. Ákos és Keszler János képviselőtestületi tagokat küldötték ki. Szentes rendezte t. tanácsu városnak mult számban ismertett átiratát egyhangulag tudomásul vették és hasonló szellemű följíratot intéztek a képviselőházhoz s annak szerkesztésével Szakáts polgármestert megbízták. A helybeli Szt. Ferencz-rendi szerzetnek a város által a telekvételnél elvállalt kötelezettségéből kifolyólag 2000 koronát szavaztak meg a jövő évi költségvetés terhére ürszék építése céljából. Demeter Dénes tanácsos és társainak drágasági pótlék iránti kérését többek felszólalása után úgy intézték el, hogy a mult évben a város háztartása körül elért, mintegy 12,000 K megtakarított összegből a tisztviselők mindegyike törzsfizetésének 25%-át kapja. Sándor Dénes városgazdának, aki tudvalegőleg súlyos betegségben szenved, 3 havi szabadságidőt engedélyeztek s ezen állás tisztületbeli betöltésére addig is Szabó Domokos városi vámszerelőt helyettesítették. Majd a póttárgysorozatba felvett tárgyakat intézték el. Demeter tanácsosnak 6 havi szabadságot engedélyeztek s elfogadták a közsegélyezésre szorultak gondoskodásáról alkotott szabályrendeletet. A közgyűlés mindvégig mérsékelt és tárgyilagos mederben folyt le.

— **Megbízás.** A földmivélségi miniszter Kenessey Béla kir. mérnököt a brassói X. kerületi kulturmérnökségi hivatal vezetésével bizta meg.

— **Adományok a vármegyei muzeumnak.** Az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok e helyen az alapítandó vármegyei muzeum gyűjteményének gyarapítására befolyt következő ajándékok adományozóinak. 1. Az 1848—49-iki magyar szabadságharc emlékére. Gyarmathy Ferencz ügyvéd ajándéka. 2. 3 drb osztrák papírpénz. Persián János ajándéka. 3. 4 drb ezüstpénz s 1 drb Kossuth-bankó. Borsos József főgymn. tanuló ajándéka. 4. 3 drb Kossuth-bankó. György Dénes főgymn. tanuló ajándéka. 5. 4 darab Kossuth-bankó s 1 darab osztrák papírpénz. Ungvári Gyula főgymn. tanuló ajándéka. 6. 1 drb Kossuth-bankó. Jaeger Jenő főgymn. tanuló ajándéka. 7. 2 drb Kossuth-bankó. Sándor Endre főgymn. tanuló ajándéka. 8. 1 drb osztrák-magyar államjegy. Barcsay Béla főgymn. tanuló ajándéka. 9. Ezüst huszas 1806-ból. Daróczy József főgymn. tanuló ajándéka. Csehely Adolf, muzeumi igazgató.

— **Tanítógyűlés.** Az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi tanító-egylet sóvidéki fiókköre e hó 6-án d. e. 9 órakor tartja tavaszi gyűlését Szentkirály községben Süller István szenttamási plebános elnök vezetése alatt. A tárgysorozat 11 pontból áll, melyből megemlítjük, hogy Tamás István plebános és Gál Imre tanítanak. Antal János szenttamási és Bálint József oroshelyi tanítók dialogot adnak elő. Bálint Zoltán etédi tanító felolvas és Gál Sándor székelyudvarhelyi kántor-tanító karnagy vezetésével énekel a dalkör.

— **Halálozás.** Kiskantai Rácz Károly helybeli kir. törvényszéki irnok csütörtökön reggel egyegyed 9 órakor életének 71. és boldog házasságának 44-ik évében hosszas szenvedés után csendesen elhunyt városunkban. Temetése tegnap délután 3 órakor volt az ev. ref. vallás szertartása szerint s hült tetemét a róm. kath. sírkertbe helyezték örök nyugalomra — a kir. törvényszék elnökével dr. Bodolla Gáborral élén a bírói és tisztviselői kar, valamint széleskörű rokonság, nagyszámu jóbarátai és ismerősei részvételével. A kir. törvényszék, kir. járásbíró és kir. ügyészség bírói, ügyészi, segéd- és kezelő tisztikara külön gyászjelentést adott ki az elhunyt tisztviselő haláláról.

— **Gépverseny a Székelyföldön.** A hivatalos székely akcióival párhuzamosan nemsokára társadalmi kéz is erélyesen fog beleavatkozni a székely kérdésbe Az OMGE., mely a székely-kongresszus eszméjének fölvetésével és e kongresszus rendezésével oly nagy szolgálatot tett ennek a rendkívül fontos kérdésnek, legközelebb gépmutató-versenyt rendez Székelyudvarhelyen. Három szakértő professzor fogja a bizonyára nagy számmal érdeklődő székely gazdákat a gépek czéljával és használatával megismertetni. Tekintettel arra, hogy különösen a gépek használata körül nagy még az elmaradottság a Székelyföldön, az OMGE. gépversenye bizonyára maradandó hatással lesz az itteni mezőgazdasági kultúra haladására.

— **Uj napilap a vidéken.** »Erdélyi Hírlap« czimvel új függetlenségi, politikai napilap inult meg április 30-án Nagyenyeden. A lap élén dr. Asztalos Kálmán főszerkesztő, Fogarasi Albert főmunkatárs és Adorján Elek felelős szerkesztő állanak, a kik mellé mintegy 36 tagból álló munkatársi gárda sorakozik. Az új lap előfizetési ára negyedévre 5 K.

— **Előbb a korcsmába — azután a kórházba.** A következő helyreigazító sorokat vettük: »Tisztelt Szerkesztő ur! Becses lapja 33-ik számában megjelent „Előbb a korcsmába — azután a kórházba” cz. cikkre vonatkozólag bethfalvi (és nem szentmihályi) Varga Mózes özvegye megkért ama nyilatkozatának közzétételére, miszerint a szóban forgó cikk tartalma nem felel meg a valóságnak. Nevezett asszony a következőleg adja elő a dolgot: Ápril 19-én megjelent a már csaknem egy év óta sinylődő Varga Mózesnél Szentmihályon lakó testvérbátyja Varga Zsigmond és rávette öcsesét, hogy menjen be a megyei közkórházba. Varga erre hajlandónak nyilatkozván, ápril 21-én Szakács Gergely bethfalvi lakos, ki épen Udvarhelyre menendő volt, alkalmissal be is szállította. Reggel fél 5 órakor érkeztek be Udvarhelyre és így abban az időtájban a kórházba be nem (!?) mehetvén, a kórházhoz közel levő Biró István korcsmája előtt Varga felesége támogatása mellett a székről lezállott és bement a korcsmába, a hol még akkor idegen nem volt. A fuvaros Szakács Gergely pedig saját ügyei intézése végett tovább hajtott. Varga pedig a korcsmában rövid ott léte után hirtelen meghalt. Eddig tart az asszony nyilatkozata, a mely homlokegyenest ellenkezik a szóban forgó cikk tartalmával. E nyilatkozathoz a magam részéről bátor leszek a következő megjegyzést fűzni: Hogy a szóban forgó cikk és az asszony nyilatkozata közül melyik tartalmazza a való igazságot, azt — mivel a történet színhelyén jelen nem voltam — nagyon természetesen nem tudhatom tökéletesen. Hajlandó vagyok azonban föltenni, hogy az asszony nekem igazat mondott. Föltevésem tapasztalatok alapján nyer bizonyítékot, minthogy a körülményeket jobban ismerem, mint cikkíró. Varga Mózes czelölt 2 évvel jött községünkbe, mint Rossmann Ábel haszonbérlet bérese. Itt terhes betegségbe esvén, már több mint egy éve felesége saját szűk napi keresményéből tartotta fenn az egész családot, a melyből még a megélhetésre is szűkön telt, nemhogy pálinkára telt volna akár korábban, akár pedig a haláleset bekövetkezése alkalmával. Hisz látható, s maga a cikkíró is elismeri, tudja, hogy a terhes beteget székere-

vitték be, holott — bizonyára — ha telt volna a zsebből — vonatra ültették volna. A fuvaros, Szakács Gergely pedig egy igen józan életű ember, ki nem szokott ha kell, ha nem kell hörpintgetni. Valószínű tehát, hogy cikkiró sem volt szemtanu és csak hallomások, szóbeszédnek alapján írta meg a nevezett és eléggé közérdekűnek látszó cikket. Kérve a tisztelt Szerkesztő urat a fenti nyilatkozat közzétételére vagyok Bethfalván, 1903. április 28-án, hive: Baczó Lajos ev. ref. pap.

— **Dunky fivérek városunkban.** Hazánk erdélyi részének egyik legtekintélyesebb fényképészei, a Dunky fivérek cs. és kir. fényképészeti műterme Kolozsvárról rövid ideig rendelkezésére áll városunk közönségének. Mai számunk hirdetői rovatában bővebb tájékoztató nyelhet.

— **A Magyar Földhitelintézet** e héten tartotta 4 százalékos papírtékű zálogleveleinek nyilvános sorsolását, a mely alkalommal kisorsoltak 15 db 10 000 forintos, 303 darab 1000 forintos, 137 darab 100 forintos záloglevelet 465.700 forint (931.400 korona) értékben.

— **Országos komlóvásár.** A segesvári komlótermesztő szövetség ez év őszén Segesváron az új komló-vásáresernak megnyitásával komlóvásárt rendez. A kistermesztők pénzdíjakban részesülnek, a középtermesztők bronzérmekkel lesznek kitüntetve, a nagytermesztők számára pedig kiállítási okleveleket szándékozik a kiállítás előkészítő bizottsága kiosztani.

— **A medvék, mint feleki lovak.** Székelykeresztúr vidékén a medvék elszaporodtak. Erről tanuskodik a közelebről megtörtént mulatságos eset is. Az Omfás-hegy mellett levő székely birtokosság legelőjét bizottságilag a napokban megvizsgálták. Eközben a székely birtokosság elnöke — kissé távolról — észrevette, hogy a legelőterületen két idegen állat tartózkodik. Az ott levő pásztoroknak e miatt volt ne mulass. „Hát így ügyelnek a közvagyonra? Tűrik, hogy a „feleki lovak“, az idegen marhák pusztítsák legelőinket? — szölt felindultan a birtokosság érdemes elnöke. A pásztoroknak sem kellett több. Kötelességük mulasztása miatt és a nyeregő „hajtópénz“ reményében is szaladtak a „lovak“-hoz, hogy azokat fölfogják. Azonban illő távolságból megismerték a — maczkókát. Kissé rőstelkedve a családás miatt — visszaballagtak azon erős elhatározással, hogy a közelebről tartandó hivatalos hajtóvadászaton okvetlenül lelővik a — lónak nézett medvéket.

— **Vizi Floris,** gyergyószentmiklósi műasztalos május 1-ével városunkba helyezte és megnyitotta műhelyét Árpád utca 25. sz. alatt.

— **Furcsa üst.** Valakit a szomszédja beperelt azért, hogy a neki kölcsönözött üstöt eltörve adta vissza. Az alperes így védekezett: „Először is nem igaz, hogy üstöt kölcsönöztem a felpelestől, másodsor törött volt az már, mikor kölcsönbe adta, harmadszor pedig egészen szolgáltattam vissza.“

— **Czibalmos Ferencz,** a korán elhunyt agilis műasztalos tanítványa: Pál István Kézdivásárhelyről városunkba helyezte át műbutor- és épületasztalos műhelyét. Bővebb felvilágosítást lapunk hirdetői rovatában nyújt.

— **A »Székely-Udvarhely«** szerkesztősege és kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papír-, iró- és rajzszekerkereskedése) új helyiséget változtatott. **Kossuth-utca 7. szám alól** — hol ez előtt nyolcz és egyegyed évvel lapunk pályafutását megkezdette s hol annyi jó és balsors között a kezdet nehézségeivel eredményesen megküzdni sikerült — **ugyancsak a Kossuth-utca 15-ik házszám alatt** (közvetlenül a »Budapest« szálló mellett) **lévő szép világos és kényelmes helyiségbe hurruczkodtunk át.** Mit ezuton hozunk m. t. olvasóink szives tudomására

— **Vizsgai íráslapok** igen finom papíron, csinos kiállításban, olcsó árak (100-a 90 fillér) mellett kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, iró- és rajzszekerkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. a.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be **M a u t h n e r** Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a »Sétateri« vagy a »Margitszigeti« fűmágyvereket. Ezeket már 29 éve szállítja **M a u t h n e r** Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétateri részére.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület.

Sz. 182—1902.

Meghívó.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület választmánya **folyo évi május hó 12-én d. u. 3 órakor** a vármegyeház kistermében

választmányi ülést

tart, a melyre a választmány tagjain kívül a vármegye löheremag-termeléssel foglalkozó kis- és nagygazdái is meghívotnak.

T á r g y s o r o z a t:

1. A m. kir. rovtartani állomás kiküldöttének a löheremag termelést veszélyeztető »Apion« bogár ellen való védekezést ismertető előadása.

2. Az O. M. G. E-nek a Székelyudvarhelyt létesítendő gépkiállítás, illetve gépismertetésre vonatkozó átirata.

3. Folyó ügyek.

Az elnökség kéri a választmány tagjait, hogy a tárgysorozat első pontjára való tekintettel az ülésre minél több löheremag termeléssel foglalkozó gazdát meghívni sziveskedjék.

Székelyudvarhelyt, 1903. április hó 30-án.

Az elnökség.

Tenyészállatkiállítás N. Enyeden. Az A.-Fehérvármegyei gazdasági egyesület Nagyenyeden május hó 4-én díjazással egybekötött V. tenyészállatkiállítását rendezi. Kiosztásra kerül 46 különböző díj 1000 korona értékben. Díjaztatni fognak 1. magyar, erdélyi, 2. havasi pinzgaui fajták, 3. sertések, 4. juhok.

Szerkesztői üzenetek.

Nem haragos tanítónak. Már többször kijelentettük, hogy „A székelyföldi bajok s azok legfőbb gyógyítási módjai“ cz. cikksorozat nem vonatkozott és speciálisan nem is vonatkozhatott e vármegye valóban munkás, sok téren nagyérdemű tanítóságára. A cikkek egy-egy kitételeivel természetesen mi sem értünk és nem érthetünk egyet akkor sem. Azonban a benne lévő eszméket tárgyalagos leszűrésre alkalmasoknak találtuk s tisztán ezokból közöltük. Távolról sem gondolva azt, hogy ebből egyesek — talán nem éppen a legjobb embereink — testiületi sérelmet óhajtanak majd kovácsolni ellenünk. Különbem sem tételezzük föl már hivatásánál fogva is az érdemes tanító testiületéről, hogy a cikkek egy-egy fotografáit magáévá tegye — esetlegesen egy-két ember amogy is szükségtelen tisztázási kísérlete érdekében. Béke és együttes munkálkodás tehát továbbra is velünk!

Nyilt-tér*

Igen alkalmas utazásoknál.

Rövid használat után nélkülözhetetlen.

— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálya. —

Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 3-án.

Kalodont

nékülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájjvizek nem elégségesek. A foghúson mindig ujólág keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissitően és antiszeptikusan ható fogtisztító szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont“ már az összes kulturállamokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

— **A faiskolakezelők és gyümölcsfa-tulajdonosok** szives figyelmébe ajánlom kitünő és több oldalról elismeréssel fogadott folyékony faviaszomat negyed-, fél- és egykilós adagokban 40, 80 és 1 K 60 filléres árral. **S o l y m o s s y** János gyógyszerész Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca.)

Fagylalt a legkülönbözőbb krémekkel, ugy **pompás cukrárszütemények** is friss minőségben **állandóan** kaphatók: **Ernst György cukrárszatában** Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Jutányos áron

ELADÓ egy teljesen jó karban levő **karambol tekeasztal.** Értekezhetni lehet a »Székelyudvarhelyi társalgó« gazdája: **Á d á m Alberttel.**

Művészi arczképek Kossuth-u. 14. sz. a.

Van szerencsénk ugy a helyi, mint a vidéki mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy Kolozsvárról Székelyudvarhelyt Szabó József ur Kossuth-utczában levő házában **rövid ideit** tartamra a mai kor igényeinek legmesszebb menő határáig megfelelő **műfénykésszeti t e r m e t** nyitottunk. Minden fényképészeti felvételeket, életnagyságu brom-ezüst nagyításokat, aquarell és olaj, platina tipiak, rígment, szines dia pozitív képek- és szines fényképeket a legujabb mód szerint művészies kidolgozással, **jutányos árbán** készítünk.

Dunky fivérek cs. és kir. udv. fényképészek Kolozsvár—Miskolcz—Deés.

Helyi művezetője:

K. VALINA ILLÉS.

Pál István

butor- és épület

műasztalos

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 40. szám.

— (Özv. Gyarmathy Karolyné helyiségében.) —

K é z d i v á s á r h e l y t több, mint 10 évi működésem, a szép hírnévnek örvendett **C z i m b a l m o s**-féle általánosan elismert és nagy kiüntetések érdemelt **műasztalos** műhelyben **nyert** és ott hét évig gyakorolt **k é p z e t t s é g e m** után, **é p ü l e t - é s**

— **műbutor asztalos üzletemet** —

S z é k e l y u d v a r h e l y városba helyeztem át. Midő ezt a n. é. közönség szives tudomására hozom, székely honfiumi tisztelettel kérem, kegyeskedjék szolid, lelkiismeretes, pontos és bármely hazai vagy külföldi készítménnyel szemben ugy az olcsó árt, mint a minőséget tekintve, a versenyt kiálló munkálataimról közvetlen meggyőződést szerezni. Elkészítek mindenféle stílyű műasztalos munkát saját, vagy bármely más minta és terv szerint. Teljesítem a legujabb divat szerinti háló-, ebéd-, iroda- és üzletberendezéseket. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan elintézek. Költségvetésekkel és árajánlatokkal szivesen szolgálok.

Baros-féle

Peratin bajusznövesztő



az egyedüli szer, mely által még serdülő ifjak is szép, csinos bajuszt és dus szakált nyernek.

Teljesen ártalmatlan.

1 adag 2 korona 50 fillér és 4 korona.

Egyedüli készítő: **BAROS GÁBOR**

Budapest, VII. kerület, Dohány-utca 1. szám.

Kozmetikai toilette cikkek gyára.

Árjegyzék ingyen és hérmentve.

Ne vegyen

CZIMBALMOT vagy **HARMONIUMOT**

mig

REMENYI MIHÁLY mü-hangszere

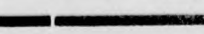
rész —

legujabb képes árjegyzékét át

nem olvasta, mely ingyen és

bérmertve küldetik Budapest

ről, Király utca 44/1 szám.



Eladó bor. Saját termésű királyalmi (Csongrádvármegye) homoki fehér asztali, vörös és Siller ó-boraim kisebb és nagyobb mennyiségben kaphatók.

Értekezhető alólírott szőlőbirtokosnál Gyulán, Békésmegye.

Rombay Zsigmond,
királyalmi szőlőbirtokos.

Rum, cognac, silvoriun,
likörök, likörkrémek stb. az általam készített vegytiszta esszenciák és kompozíciókkal házilag egy nyolczad, sőt egynegyed részben olcsóbban állíthatók elő, mint készen vett áruk. — Árjegyzék és használati utasítás ingyen és bérmentve. **Beros Gábor** Budapest, VII. Dohány-utca 1. sz. ... **Passionnék és kompozíciók gyára.** ...

Kiadó lakás. Attila-utca 13. szám udvarral stb. hozzátartozóival együtt kiadó, vagy örök áron eladó. Bővebb felvilágosítást ad Soha Aladár Helyben.

Jorgó János óras, gyári raktár: Bécs, III/4. Rennweg Nr. 75/B.



Levelezőlap elegendő, hogy gardagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva. — **Órajavítási műhely.** — Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt, vagy javított óráért kezességet vállalok. — Kivonat a nagy árjegyzékből: 7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapázióra, nickeltokban 36 órai járással 2 frt 30 kr. 8039 sz. valódi ezüst pánczelláncz 15 gr. 1 frt. 7858 sz. ezüst remontoir, duplafedelű 5 frt. 7989 sz. Ingaóra ütőművel, 2 sulylyal 11 frt 50 kr. 7929 sz. Jó ébresztő óra 1 frt 20 kr. Szíveskedjék nevére és házszámra 75/B. pontosan figyelni.

Premier Kerékpárok
leg finomabb a világ
leg jutányosabb vásáron
Arjegyzék díjmentesen
Premierwerke Eger, Csehország

Képes levelező-lapok

gyönyörű kivitelekben, legnagyobb választékban kaphatók **BETEGH PÁL** könyvkereskedésében Sz.-udvarhelyt.

„Nincs többé tyukszem!”

Ha tyukszemétől meg akar szabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és biztosan ható —

Denzinger-féle



„VIKTÓRIA”
tyukszem —
— kenőccsel,

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemet is eltávolítja — Ára tégelyenkint 1 korona 30 fillér. — 1 korona 50 fillér előleges beklődése mellett bérmentve szállítja a feltaláló: **DENZINGER ADÁM** Ujvidék, Duna utca 17. szám.

PÉNZ

.. Olesó pénzt ..

jelzálogra a **segessvári ipar-, takerék- és előlegezési egylettől** közvetít

Siegmund József

börkereskedő
... SZÉKELYUDVARHELYT ...

PÉNZ

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest, VI. Andrassy-ut 2. szám.

Legnagyobb raktár egészségügyi, kényelmi és sportezikkekben. — Szagmentesen záró szoba-klosettek. — Hygienikus köpő-edények. — Korcsolyák és jégpatkók. — **Thermophor: Testmelegítő, mely tűz nélkül a meleget 3-6 órán át tartja.** — **Betegtoló kocsik minden áron.**

Minden osztályról külön árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek meg.

A női szépség

A Földes-féle **Margitöréme** legjobb a világon hatása csodás

Legkitünőbb a nap és szél befolyása ellen, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz a zsirmentes közkedvelt

FÖLDES-féle MARGIT-CREME

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrrakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat és az arczot fehérre, simává és üdévé varázsolja

Ára: kis tégely 1 K, nagy 2 K.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beklődése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogeriában és illatszer-kereskedésben.

Margit-hőgypor (3 színben) K 1-20
Margit-szappan 70 fill.
Margitfogpép 1.—K.
(Zahn pasta)
Margit-arczviz 1.—K.

Főraktár Székelyudvarhelyen: **Koncz Armin és Solyomossy** no: gyógszer-tár aiban.
Hölgyek részére nélkülözhetetlen
Legjobb szépítő szer

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kules” jeggyel

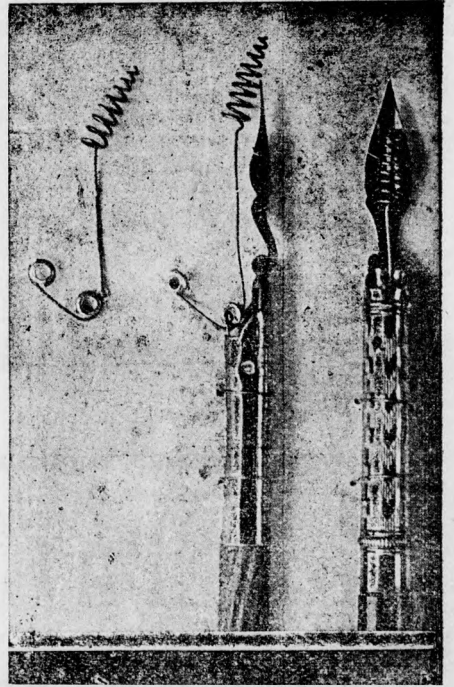
legjobb, legkládósabb s ennélfova legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és !! a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Ezen „TURUL” tollbetétek egyszerűségük, használhatóságuk és olcsóságuknál fogva pártatlanul állanak. Minden tollhoz alkalmazhatóak. Évekig is eltar. **1 darab 10 fillér.**

Udvarhelyvármegyében egyedül **BETEGH PÁL** könyv-, papír-, író- és rajzszekeresék, kapható Székelyudvarhelyt (Köszuth-utca).



URANOS-KÉK

ruha-mosáshoz a legjobb kékitőszers. — Törvényesen védve. — Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékitő.

Olesó és felülmulthatlan!

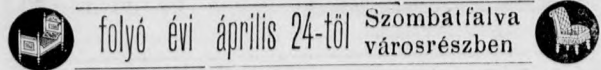
kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő. 1 nagy üveg 1-60 K, 1/2 üveg 1 K.

Kapható mindenütt.
Utáztatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos gyártói: **HOCHSINGER TESTVÉREK** VEGYÉSZETI GYÁRA **BUDAPEST, VI., Rózsa-utca 85.**

KÁLLAI GYÖRGY

épület- és bútör-asztalos, aki minden e szakba vágó munkát a mai igényeknek megfelelő előnyös árban és szolid kivitelben készít, — üzletét

 folyó évi április 24-től Szombathely városrészben

a báró Orbán Balázs utca 13. házszám alá — Zárug Antal fűszerüzletével szembe — helyezte át. Kéri ezen a helyen is a n. é. közönség szives pártolását.

Sz. 1980—903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szekelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az udvarhelymegyei takarékpénztár végrehajthatónak, Elekes Sándorné Szabó Julianna végrehajtást szenvedő elleni 350 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos ifj. Elekes Sándorné szül. Kisfaludi Borbára, Elekes Péter, Elekes Anna, kiskoru Elekes István, kiskoru Elekes Ferencnek a k.-kisfaludi I. r. 44 sz. tjkvben A + 97. 99 hr. sz. ingatlanra 320 K, az A + 1013, 1014 hr. sz. ingatlanra 14 K, az A + 10731, 10741 hr. sz. ingatlanra 6 K, az A + 1114 hr. sz. ingatlanra 13 K, az A + 1124 hr. sz. ingatlanra 8 K, az A + 1134 hr. sz. ingatlanra 2 K, az A + 1179 hr. sz. ingatlanra 8 K, az A + 1380, 1381 hr. sz. ingatlanra 12 K, az A + 16542 hr. sz. ingatlanra 2 K, az A + 1668 hr. sz. ingatlanra 19 K, az A + 1701 hr. sz. ingatlanra 9 K, az A + 18211 hr. sz. ingatlanra 11 K, az A + 19022 hr. sz. ingatlanra 7 K, az A + 19082 hr. sz. ingatlanra 7 K, az A + 2066 hr. sz. ingatlanra 6 K, az A + 2078 hr. sz. ingatlanra 12 K, az A + 2136 hr. sz. ingatlanra 4 K, az A + 2177 hr. sz. ingatlanra 1 K, az A + 19021, 19081 hr. sz. ingatlanra 14 K, az A + 182,1 hr. sz. ingatlanra 10 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi június hó 27-ik napján d. e. 9 órakor K.-Kisfalud községházánál megtartandó nyilvános árverésen, a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kérezehez letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóságtól.

Szekelyudvarhelyt, 1903. évi márczius hó 12.

Dr SZÉKELY,

kir. törvényszéki egyes bír.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.



Allein echter Balsam
aus der "Heilungel-Apothek"
A. Thierry in Pragrad
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, seret stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinöves, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömglyülés, a lábnek járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll, Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások bevételétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve sőt ellenkezőleg, minél régiebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direktre és czimezzük:

Thierry Adolf „Orangyal-gyógyszertár“ Pregrada
Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy tárában és Bécsben Hradi L. gyógyiárában.



RÉPÁTI VIZ hazánk legkitünőbb ásványvize, njonnan
érkezett friss tavaszi töltés

HAÁB és HEITZ és GÁL JÁNOS UTÓDA

főraktárában SZÉKELYUDVARHELYT

NAGYON MÉRSÉKELT ÁRBAN KAPHATÓ.

Dr Purjesz Zsigmond professzor a következőképpen nyilatkozik:

Bizonyítom, hogy a Répáti-savanyuvizet a nyakhártlyák huutos bántalmi ellen ismételtén jó sikerrel alkalmaztam.

Dr Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő:

A K.-Impér Répáti-savanyuviz a jók között is a legjobbak közé tartozik, nemcsak mint élvezeti ital kitünő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen, stb. stb. Emésztési és vizeleti nehézségeknél, gyomor- és vesebajoknál, gyuladással, hólyag- és köszvényes bántalmak ellen stb. stb. fölülmulhatlan.

Kapható továbbá minden előkelőbb vendéglőben.